

lauantai 5.7.2025
päiväseurat klo 13.00
Kaarlo Kalliala

”Ikään kuin olisin eksynyt ja kysyisin joltakin tietä kotiin. Hän sanoo saattavansa minut tielle ja kulkee sitten kanssani tasaista tietä. Yhtäkkiä se loppuu, ja ystäväni sanoo: ’Nyt Sinun on enää vain löydettävä tie täältä kotiisi.’”

En pääse millään eroon tästä lyhkäisestä tarinanpoikasesta, melkeinpä vain kuvasta, jos yhtään tuumin matkaa tekevän taluttamista. Ja sitähan minäkin täällä tuumin.

Tuollaisen jutun olisi tietenkin voinut kirjoittaa kuka vain, mutta se nyt kuitenkin on yhden viime vuosisadan vaikuttavimman filosofin kynästä. Ludwig Wittgensteinin irtohuomioita on koottu kirjaksi, jolla on varsin osuva nimi *Yleisiä huomautuksia*. Huomautusten kokonaisuus piirtää kuvan henkilöstä – siis ihmisestä – joka koki vahvasti kulttuurin ja ylipäätään maailmanmenon muutokset. Ja jota myös Jumala askarrutti.

Niin että kun lukee tuommoisen vaellushuomautuksen eksymisestä ja saattamisesta, siinä kokee lukevansa jotakin sellaista, mikä pohjautuu harvinaiseen tarkkanäköisyyteen. Siinä on jotakin oivaltavaa, jotakin yleispätevää, jotakin jännästi hengellistä. Ja siis jotakin puhuttelevaa.

Juuri kun eniten tarvitsisi kanssakulkijaa, yksin vain on mentävä. Tämä se tässä tarinassa sykäyttää. Vaikka tuosta tapahtumakulusta syntyvät mielikuvat ovatkin monenlaisia ja erilaisia – mihin eksyttiin? millainen oli tasainen tie? mihin maisemaan tie päättyi? mistä näissä kaikissa on kysymys? – meillä on olennaisesti saman kaltainen kokemus tuen ja turvan katoamisesta.

Kokemus on tuttu: näin on usein meidän elämässämme. Näin usein myös meidän hengellisessä elämässämme, onhan sitä jo kuvattu virressäkin: ”Tie muuttui hämäräksi. Murehtien nyt havaitsen, taas olen eksyksissä. En oikein tiedä, missä” (SV 56:3). Ja joku sitten kumminkin vain heittää, että ”nyt Sinun on enää vain löydettävä tie täältä kotiisi”.

Hiippakuntamme piispa on johdonmukaisesti ja viisaasti kuvannut elämää pitkäksi kotimatkaksi. Kristityn vaellus on siitä outo kotimatka, että se suuntautuu kohti sellaista kotia, jossa kukaan ei vielä ole ollut. Sen kodikkuus ei siis ole muistossa vaan toivossa. Sinne – juuri sinne – ”on enää vain löydettävä tie täältä”. Tie päättyi, tietä ei erota, mutta löytää se on tarvis.

Riippumatta siitä, millaista on meidän itse kunkin ”muukalaisten kotielämä”, ’koti’ viittaa tilaan, jossa olennainen on kohdallaan. Kodissa ei olla hukassa. Kotona ei olla ymmällä. Ollaan turvassa ja ollaan rauhassa.

Kun kerran koti on tuommoinen, ei ole mikään ihme, että juuri nyt tuntuu siltä, että tasainen tie on kuljettu loppuun ja että kun meille sanotaan ”nyt Sinun on enää vain löydettävä tie täältä kotiisi”, se murjaistaan vähän vinosti. Juuri nyt on vaikea rehellisesti kokea olevansa turvassa ja varmassa rauhassa. Juuri nyt on ilmeistä, ettei koti voi olla maailmalla eikä tämmöisessä maailmassa, vaan toisaalla.

Rauhattomuudessa ei kuitenkaan ole kysymys vain vallanhimoisista valtiojohtajista ja katkeroituneista kansanjoukoista, väkivallan kierteestä ja sen sellaisista, vaikkakin juuri sellaisista. Meidän mielenrauhamme ja kodin kokemuksemme vei jo hyvän aikaa sitten se loputtomien ärsykkeiden tulva, jolle me halusta itsemme altistamme. Tuskin kukaan on enää pitkään aikaan pystynyt keskittymään siihen, mikä on vain tässä ja nyt: vaikkapa jo näinkin pitkissä seuroissa mieli vaatii kuvia, kommentteja, viestejä ja uutisvirran tarkistamista. Mihin tässä tällaisessa maailmassa enää viittaakaan sana ’koti’, mihin paikkaan ja tilaan?

”Nyt Sinun on enää vain löydettävä tie täältä kotiisi.” Itse asiassa ei ole kummoinenkaan yllätys, ettei tietä näy: niin mainio kuin meidän elämänmuotomme onkin teknisesti ja etenkin tiedonvälityksellisesti ollut, merkityksiä se ei ole osannut osoittaa. Samainen Wittgenstein näki ongelman jo lähes sata vuotta sitten: ”Suhtaudun ilman myötätuntoa eurooppalaisen sivilisaation virtaan; [...] en ymmärrä sen päämääriä, jos sillä sellaisia on.” ”Jos sillä sellaisia on”: minne me menemme ja mistä me tulemme on jäänyt kertomatta – ja samalla se, keitä me olemme.

Jos siis pyrkii perille, jos etsii elämän mieltä, ei kannata samastua aikaansa. Jos me kaipaamme kotiin, jos me koetamme löytää tien, meidän on pyristeltävä irti tästä tunkeilevasta hälyisyydestä. Siihen me tarvitsemme apua: matkalaista taluta. Emme kaipa sellaista saattajaa, joka ”kulkee kanssani tasaista tietä”, emme sellaista elämän opasta, joka tärkeilee kuin yllätyksettömiä latteuksia suoltava tekoäly. Vaan sellaista taluttajaa, jonka ote pitää elämässä, jonka kättä voi puristaa kuolemassa ja joka ei höpötä olemattomia. Kristuksen kaltaista.

Elämän perusasiat painuvat tietymättömiin ja tie kotiin jää löytymättömiin, jos meissä sammuu Kristuksen ikävä. Niin arkaaista kuin se onkin, riemulla rientäminen kotia päin vaatii maailman rakkauden heittämistä mielestä (ks. VK 408:3). Se edellyttää siis etäisyyden ottamista siihen meille tyrkyttävyyvään elämänmuotoon, jossa ”silmiä ei saa näkemisestä kylläänsä eikä korva täyttään kuulemisesta” (Saarn. 1:8), jossa kaikkea on enemmän, jonka virikkeet ei ehdy, jossa me ”huvitamme itsemme hengiltä” ja jossa mikään ei jää meidän itsetyytyväistä kommenttiämme vaille.

Herättäjä-Yhdistys ry
PL 21, 62101 Lapua
Puh. 0400 805 904
hy@h-y.fi
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

Tuosta elämänmenosta vieraantuvana ”nyt Sinun on enää vain löydettävä tie täältä kotiisi”. Maailman meno tällaisenaan on umpikuja, kun taas vähemmässä enemmän näkevä nöyryys on perille vievän tien alku. ”Nöyryyden harva kalliiksi arvaa, vaikka on kalliimpi kuin koko maailma” (SV 1972 108:1). Se on kalliimpi, koska sille ole vaihtoehtoa. Se on korvaamattoman arvokas, koska sitä ei voi korvata. Se vie kotiin.